

Κάτοικοι: **850**

Η Βυτίνα είναι ένα από τα ωραιότερα ορεινά παραθεριστικά κέντρα της χώρας. Είναι χτισμένη σε υψόμετρο 1.040 μέτρων στην πλαγιά του Μαινάλου, μέσα σε δάσος από έλατα, γεμάτο πηγές με τρεχούμενο νερό. Κοντά, υπάρχει η πηγή Νυμφασία που σήμερα την ονομάζουν Κοκκινοπηγή. Σε απόσταση 4 χλμ. από εκεί βρίσκεται το μοναστήρι της Κερνίτσας που ιδρύθηκε το 1105. Σώζονται αξιόλογες αγιογραφίες.

Η Βυτίνα υπήρξε κέντρο ανεφοδιασμού του Κολοκοτρώνη τον καιρό της Επανάστασης του 1821. Είναι η γενέτειρα του ιστορικού Κωνσταντίνου Παπαρρηγόπουλου και του επιφανούς νομικού και νομοδιδασκάλου Βασιλείου Οικονομίδη (1814 – 1894).

Περίπου 20 χλμ. νότια από τη Βυτίνα βρίσκεται το ιστορικό Λιμποβίσι, το χωριό των Κολοκοτρωναίων. Εκεί πέρασε τα παιδικά του χρόνια ο πολέμαρχος του '21. Σήμερα, το σπίτι του Κολοκοτρώνη έχει ξαναχτιστεί με δαπάνες του εθνικού ευεργέτη Παναγιώτη Αγγελόπουλου σε σχέδια (δωρεά) του ακαδημαϊκού Σόλωνα Κυδωνιάτη.

Τηλέφωνα: Αστυνομία 279.50.22.207, Δήμος 279.50.22.950, 279.50.22.949, Αγροτικό Ιατρείο 279.50.22.222, ΟΤΕ 279.50.23.399, Ταξί 279.50.22.619, 279.50.22.274.

Από την **ιστορία** της Βυτίνας

Στα 1715, κάτοικοι της Βυτίνας βοήθησαν τους Τούρκους να βγάλουν από τη μέση κάποιους περίπου διακόσιους από τα γύρω χωριά που αντιστέκονταν στην οθωμανική κατάκτηση. Τα

χρόνια εκείνα, οι Τούρκοι είχαν εμφανιστεί περίπου ως ελευθερωτές καθώς η κατοχή της Πελοποννήσου από τους Βενετσιάνους ήταν δυσβάσταχτη. Η βοήθεια που οι κάτοικοι της Βυτίνας πρόσφεραν στους Τούρκους, αναγνωρίστηκε από την Πύλη. Η περιοχή ανήκε στην κάθε φορά βαλιδέ σουλτάνα (βασιλομήτορα) και οι Βυτινώτες είχαν απαλλαγεί από τον κεφαλικό φόρο.

Από την περιοχή καταγόταν ο ονομαστός κλέφτης Κόλιας ο Βυτινώτης που έδρασε στα τέλη του ΙΗ' αιώνα, πλάι στον Μπότσικα Κολοκοτρώνη, τον Ζαχαριά και τον Πετιμεζά. Ήταν ο προστάτης των κατοίκων που από αυτόν περίμεναν την απελευθέρωσή τους. Τα δημοτικά τραγούδια εξυμνούσαν την γενναιότητά του αλλά και τη γρηγοράδα του καθώς κανένας δεν μπορούσε να τον φτάσει στο τρέξιμο.

Οι Τούρκοι υπέφεραν από τη δράση του αλλά όλες οι προσπάθειες να τον εξοντώσουν απέτυχαν. Όσοι δωροδόκησαν κάποιον Γεωργάκη Στασινό από το χωριό Άνω Καρυές της Λυκοσούρας (περιοχής στα νότια του Λυκαίου, αρχαία έδρα των βασιλιάδων της Αρκαδίας). Ο Στασινός πλησίασε τον Κόλια στο χωριό Βρομοσέλλα, ενώ κάπου κοντά караδοκούσαν οι Τούρκοι. Ο πρωτοκλέφτης τον δέχτηκε καθώς, κατά το τραγούδι, ο Στασινός πήγαινε «σ' ένα σταυροπατέρα του, σ' ένα σταυραδελφό του». Σε κάποια ανύποπτη στιγμή, ο Στασινός πήρε ένα ρόπαλο και, από πίσω, κατάφερε φοβερό χτύπημα στον Κόλια, στη βάση του κρανίου. Ο Κόλιας έπεσε αναισθητός. Ο Στασινός τον έδεσε, ενώ στον τόπο κατέφθασαν οι Τούρκοι. Τον έσυραν στην Τρίπολη.

Εκεί, ο Κόλιας παραδόθηκε σε κάποιους δήμιους που τον βασάνιζαν επί επτά μερόνυχτα. Τον αποκεφάλισαν. Το ακέφαλο πτώμα του θάφτηκε στο ξωκλήσι του Αγίου Αθανασίου, έξω από την Τρίπολη. Ο Στασινός δεν τόλμησε να επιστρέψει στο χωριό του. Εγκαταστάθηκε στην Τρίπολη, αλλαξοπίστησε και πήρε το όνομα Μουσταφά Τσολάκης.

Στα 1782, στη Βυτίνα ιδρύθηκε σπουδαία σχολή. Στις αρχές του ΙΘ' αιώνα, εξοπλίστηκε με εξαιρετική βιβλιοθήκη, την οποία επιμελήθηκε ο ιερομόναχος Άνθιμος Παπαρρηγόπουλος, συγγενής του Κωνσταντίνου. Ο Άνθιμος πέθανε το 1808.

Ο γίγαντας Παπαρρηγόπουλος:

Ο Κωνσταντίνος Παπαρρηγόπουλος γεννήθηκε το 1815, στην Κωνσταντινούπολη όπου είχε τις δουλιές του ο τραπεζίτης πατέρας του, Ιωάννης, από τη Βυτίνα. Ήταν έξι χρόνων, όταν ο πατέρας του δολοφονήθηκε στα γεγονότα της Πόλης που ακολούθησαν την είδηση ότι οι Έλληνες επαναστάτησαν. Η μητέρα του μπόρεσε να διαφύγει στην Οδησό μαζί με τον ίδιο και με τον μικρότερο αδελφό του, Πέτρο. Σπούδασε με υποτροφία του τσάρου Αλέξανδρου Α' κι από το 1830 στην Αίγινα, στην τότε εκεί Γεννάδιο Σχολή. Συμπλήρωσε τις σπουδές του στη Γερμανία και στη Γαλλία.

Στα 1843, δημοσίευσε την ιστορική πραγματεία «Περί εποικίσεως σλαβικών τινων φύλων εις Πελοπόννησον», με την οποία κατέρριψε πανηγυρικά την θεωρία του Φαλμεράιερ ότι οι Έλληνες είχαν εκσλαβιστεί. Στη συνέχεια, δημοσίευσε τα έργα «Το τελευταίον έτος της ελληνικής ελευθερίας» και (δίτομη) «Γενική Ιστορία». Το 1845 έγινε καθηγητής του γυμνασίου της Αθήνας. Το 1851 έγινε έκτακτος καθηγητής ιστορίας του πανεπιστημίου της Αθήνας και το 1855 τακτικός. Τότε δημοσίευσε το έργο «Περί της αρχής και της διαμορφώσεως των φυλών του αρχαίου ελληνικού έθνους».

Στα 1860, ξεκίνησε να εκδίδεται το μνημειώδες πεντάτομο έργο του «Ιστορία του Ελληνικού Έθνους» που ολοκληρώθηκε το 1872, ενώ το 1877 τυπώθηκε ο «Επίλογος», μια σύνοψη του όλου έργου, στα ελληνικά και στα γαλλικά.

Ήταν ο πρώτος που έγραψε ελληνική ιστορία από την αρχαιότητα ως και τον ΙΘ' αιώνα. Και ήταν για γενιές το μοναδικό, ενώ οι όποιες για πολλά χρόνια μελλοντικές προσπάθειες να γραφτεί ελληνική ιστορία απλά αντέγραφαν το δικό του έργο.

Η κληρονομιά του Παπαρρηγόπουλου:

Ο πρώτος μετά το 1821 που έγραψε επιστημονικά ολοκληρωμένη «ιστορία του ελληνικού έθνους», από τις απαρχές ως την εποχή του, ήταν ο Κωνσταντίνος Παπαρρηγόπουλος. Όσπου να την τελειώσει, ανακαλύφθηκε η Τροία. Κι αποδείχθηκε ότι ο τρωικός πόλεμος δεν ήταν παραμύθι. Την ξανάγραψε αλλά και πάλι τα γεγονότα τον ξεπέρασαν. Ετοιμάζε τρίτη

έκδοση αλλά πέθανε (1890) πριν να την ολοκληρώσει. Ο καθηγητής Παύλος Καρολίδης ανέλαβε το έργο μιας ακόμα έκδοσης, που ονομάστηκε «τετάρτη (πρώτη συμπεπληρωμένη) έκδοσις». Βγήκε στα 1902 και μόλις που πρόλαβε να συμπεριλάβει τα ευρήματα του Έβανς στην Κρήτη και να αναφερθεί στον μινωικό πολιτισμό ως πραγματικότητα. Μια ακόμα έκδοση, με νέες διορθώσεις και νέες προσθήκες από τον Παύλο Καρολίδη, πραγματοποιήθηκε στα 1925. Στα 1930, ο Καρολίδης ανέλαβε να συγγράφει νέο συμπλήρωμα αλλά την ίδια χρονιά πέθανε. Από τότε, το έργο γνώρισε ουκ ολίγες επανεκδόσεις (διαθέτω την όγδοη) χωρίς όμως νέες προσθήκες, διορθώσεις και ανατροπές.

Για την εποχή του, το έργο ήταν κολοσσιαίο, μνημειώδες και απόλυτα αναγκαίο. Σήμερα όμως είναι εντελώς ξεπερασμένο επιστημονικά. Παρ' όλα αυτά, μεταγλωττισμένο και κομματιασμένο, εξακολουθεί να αποτελεί την επίσημη κρατική άποψη «περί της ιστορίας του ελληνικού έθνους», έστω και αν το επίσημο κράτος δεν έχει χαμπάρι ότι αυτή είναι η άποψή του, μεταφευμένη στα σχολικά βιβλία.

Κάποια στιγμή, οι συγγραφείς των σχολικών βιβλίων ανακάλυψαν τον Παπαρρηγόπουλο και τον ληλάτησαν κατά τάξεις. Από εκεί κι έπειτα, καθένας που αναλάμβανε να γράφει βιβλίο ιστορίας για το σχολείο, έπαιρνε το προηγούμενο, του άλλαζε κάποια πράγματα, πρόσθετε και μερικά από τις κραυγαλέες ανατροπές που είχαν επέλθει και ξεμπέρδευε. Κι όπως αποδείχθηκε, καλά έκανε.

Στα 1965, τα περισσότερα σχολικά βιβλία της ιστορίας ήταν αντιγραφές των αντιγραφών εκείνων που είχαν αντιγράψει τον Κωνσταντίνο Παπαρρηγόπουλο. Με αναπόφευκτες τις ανακρίβειες, καθώς η επιστήμη είχε ήδη προχωρήσει με άλματα. Με τους κολοσσούς Ευάγγελο Παπανούτσο και Λουκή Ακρίτα συνεργάτες του, ο Γεώργιος Παπανδρέου τόλμησε τη μεγάλη ανατροπή. Το σχολικό βιβλίο του Καλοκαιρινού για το Βυζάντιο κυκλοφόρησε λέγοντας τα σύκα, σύκα, και τη σκάφη, σκάφη. Με χρώματα, πίνακες, υπογραμμίσεις και ωραίες εικόνες. Ως δια μαγείας, σκοταδισμός, συντήρηση και, βεβαίως, άνθρωποι της Εκκλησίας συνασπίστηκαν πίσω από το διαχρονικό επιχείρημα ότι «το έθνος απειλείται».

Ο Γεώργιος Παπανδρέου ανατράπηκε τον Ιούλιο του 1965. Το βιβλίο του Καλοκαιρινού καταδικάστηκε να «πολτοποιηθεί» μετά από γνωμάτευση μιας πρωτοβάθμιας επιτροπής που επικυρώθηκε από αντίστοιχη μιας δευτεροβάθμιας. Η πολτοποίηση έγινε «εν επισήμω τελετή» στα 1966, ένα χρόνο πριν από το πραξικόπημα των συνταγματαρχών. Που βεβαίως επανέφεραν τη διδασκαλία της ιστορίας στην ορθή γραμμή της Ελλάδος των Ελλήνων Χριστιανών.

Η χούντα κατέρρευσε αλλά η κληρονομιά της επέζησε. Με το σταγονόμετρο περνούν στα σχολικά βιβλία οι εκπληκτικές ανακαλύψεις της επιστήμης. Ειδικά για την αρχαιότητα, από το 1995 και δώθε μάλλον δεν υπάρχει επιστήμονας που να ασπάζεται τη θεωρία της καθόδου των Δωριέων, του «προικισμένου λαού» που χρησιμοποιούσε «σιδερένια όπλα», τάχα «διέλυσε τη μυκηναϊκή αυτοκρατορία» και «έφερε το δωδεκάθεο». Στα σχολικά βιβλία όμως, η θέση αυτή παρουσιάζεται δειλά, καθώς φαντάζει πολύ δύσκολο οι Δωριείς να μη παραμένουν αναλλοίωτοι όπως ο Παπαρρηγόπουλος υπέθετε ότι ήταν. Με πρώτο αποτέλεσμα η ελληνική ιστορία να κονταίνει κατά τουλάχιστον χίλια χρόνια.

(Έθνος της Κυριακής, 2001 – 2002) (τελευταία επεξεργασία, 11.7.2011)